

בעל העקידה

מתורתו של רבינו רבי יצחק עדאמה זיע"א

מחבר ספר "עקידת יצחק"

גיליון כ"ט - פרשת אחרי תשפ"ו

מהדורת אילול

ביאור ענין עבודת הכהן גדול ביום הכפורים

אבל כנגד החטאים החמורים היוצאים מגדר הטבע מביאים שעיר שני, והוא אינו קרב כלל, אלא הוא משתלח כולו לעזאזל למדבר.

ענין הגורלות שעשו על שני השעירים הוא לרמז, שהטעם שה' מוחל גם על העוונות החמורים היוצאים מגדר הטבע הוא, לפי שגם עבירות אלו יתכן שסיבת החטא הוא משיכת הגוף החומרי, אלא שיש אנשים שנוולו במזל הגורם לטבעם להמשך יותר אל חלק ממני החטאים, אמנם ודאי שלכל אדם יש את כח הבחירה לבחור בטוב אף כשזה נגד טבעו, אבל יש בזה לימוד זכות וסיבה למחול לו, כיון שטבעו משכו לעבירות אלו והיה קשה לו להתגבר עליו, זהו הרמז בענין הגורלות, שעומדים לפנינו שני שעירים שיש דומים זה לזה, ואחד מהם מתעלה להיות קרבן לה', והשני משתלח לעזאזל עם כל עוונות ישראל, והדבר הקובע מי יהיה לה' ומי לעזאזל הוא גורל בלבד, שהוא על דרך ההזדמנות והמקרה, זוהי הסיבה לתת גם לחוטאים אפשרות לתקן מעשיהם על ידי שה' ימחל להם מכיון שנמשכו לחטא מחמת טבעם הרע, שמשפיע עליהם כמו הגורל שמכריע מי לה' ומי להיפך.

לאחר שעבר העבודה בפר החטאת ובשעירים, שהקריב דם, ושלה את השעיר לעזאזל, נאמר הפסוק 'ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד אשר לבש בבאו אל הקדש והניחם שם', ופירושו, שלאחר שגמר עבודת אלו, שוב יכול לפשט בגדים אלו, והניחם שם ששם הוא מקום גניזתם, ושוב אין לו צורך לבגדים אלו, ויכול הוא ללבוש בגדי כזה לקרוא קריאת התורה, ולאחר מכן ילבש בגדי הזהב כדי לגמור עבודת קרבנות היום, ולבסוף ילבש בגדי לבן פחותים מהראשונים כדי להוציא הכף והמחיתה, אבל כניסה זו לא נאמרה כלל בפרשה.

ביאור ענין לבישת בגדי הלבן והחלפתם בבגדי זהב עד לגניזתם בדרך רמז הוא, שגם הגוף אינו דבר עיקרי בפני עצמו, אלא הרי הוא כמו מלבוש לנשמה, אשר לצורך שהות הנשמה בעולם הזה, הוצרכה להתלבש בתוך גוף, ולכך נבחר הכהן גדול שהוא המעולה באנשים, בשעה שנכנס לעבוד ביום הקדוש ביותר במקום המקודש ביותר, ללבוש בגדים לבנים המסמלים את צחות המעשים, ולאחר מכן הוא גונזם, לרמז שכל מעשי הגוף צריכים להיות זכים ומצוחצחים לתכלית הנשמה שהיא רוחנית, ולאחר גמר העבודה בעולם הזה הגוף יגזז בקבר, והנשמה תעלה למעלה לקבל שכרה.

ומזה יבוא גם שאר בני האדם ללמוד, כיון שביום הכפורים שכל ישראל מתענים הרי הם מתעלים להיות בבחינות מסוימות כמלאכים שאין להם גוף כלל, אכן ישראל שיש להם גופים, ילמדו מענין בגדי הכהן גדול, שהגוף אינו אלא מלבוש לנשמה שהיא העיקר, ובעבורה נשלחו לעולם הזה כדי לעשות רצון ה' ולקיים מצוותיו.

עקידת יצחק שער סג

בו שהוא נכנס לקדש הקדשים כדי להוציא את הכף והמחיתה שהניחם שם קודם לכן, ויש להקשות על זה, שהרי בפסוק נאמר שהוא בא 'אל אהל מועד', וכיצד למדו מזה שנכנס לקדש הקדשים, והרי אהל מועד הוא ההיכל ולא קדש הקדשים.

ז. זאת ועוד, שהרי מבואר במסכת יומא (לה-לה:) שבגדי הלבן שלבש הכהן גדול בעת הוצאת הכף והמחיתה, אינם אותם בגדי הלבן שבהם עבד את כל עבודת היום, שהכניס בהם את הקטורת ושחט והזה מדם הפר והשעיר, אלא הם בגדים פחותים מהם, ודין גניזת הבגדים לא נאמר על בגדים אלו, אלא על הבגדים הראשונים, ואם כן, כיצד אפשר לפרש שכונות הפסוק שיכנס להוציא את הכף והמחיתה, כשעל זה נאמר שיניח את בגדיו שם.

נראה לברר, שקודם שפתח ה' לצוות את משה בעבודת הכהן גדול ביום הכפורים, שהמיוחד שבה הוא הקטרת הקטורת בקדש הקדשים, הקדים ה' לפרש למשה מה היתה סיבת מיתת שני בני אהרן, ואמר לו 'בקרבתם לפני ה' וימותו', כלומר שהדיבור הראשון היה לפרש למשה, שסיבת מיתתם היא שהקריבו לפני ה' קטורת שלא נצטוו בה, ומפני זה נענשו ומתו, ולאחר מכן נאמר לו שידבר אל אהרן להעשות בסתר ובדרך כבוד, ולא בפומבי ודרך חול.

בכך התיישבו שתי השאלות הראשונות, שבשעה שמתו שני בני אהרן, לא ידע משה מהי סיבת מיתתם, והיה סבור שמתו בלא חטא, וכמו שאמר לאהרן (לעיל א) 'הוא אֲשֶׁר דָּבַר ה' לְאֹמֶר בְּקִרְבֵי אֶקְדֹשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶכְבֹּד', ולזה אמר לו ה' 'לאחר שמתו, 'בקרבתם לפני ה' וימותו', שסיבת מיתתם היא מה שהקריבו אש זרה בלא ציווי, נמצא שהזכרת המיתה הראשונה היא זמן מיתתם, והזכרת המיתה השנייה היא סיבת מיתתם, וכן מיושבים שני הדיבורים שנאמרו למשה, שהראשון הוא לפרש את סיבת מיתתם, והשני הוא לצוותו לאהרן את סדר העבודה ביום הכפורים.

ביאור ענין הקרבנות הוא, שהכהן גדול מסמל את האנשים השלמים והנעלים, שאף הם חוטאים לפעמים מחמת הגוף החומרי שלהם, ומעשיהם מתחלקים לשלש דרגות, מיעוט קטן של מעשיהם הם מושלמים, וחלק מהם בדרגה בינונית, וחלק גדול הם מעשים שאינם ראויים, לכך הוא מביא פר לחטאת, כדי כהן גדול שחטא בשגגה שמביא פר, ומיעוטו שהוא הדם נכנס לפני ולפנים, וזה כנגד המעשים השלמים, וחלבו ואימוריו קרבים במזבח החיצון, כנגד המעשים הבינוניים, ובשרו עורו ופרשו נשרף מחוץ למחנה כנגד המעשים שאינם ראויים, ומביא גם איל לעולה כנגד הכח השכלי שעולה כולו לרצון לה', לפי שאין בו חטא.

אבל שאר הגם, שיש בהם החוטאים חטאים גדולים היוצאים מגדר הטבע, ובחטאים אלו הם דומים לבהמות, הם צריכים להביא שני שעירים לחטאת, כשאחד הוא בדומה לפר חטאת הכהן גדול, כנגד החטאים הרגילים שנמשכים מחמת הגוף החומרי,

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנות לפני ה' וימתו. ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש מבית לפרכת אל פני הכפרת אשר על הארץ ולא ימות פי יענן אראה על הכפרת (ויקרא טו, א-ב)

פרשה זו עוסקת בענין עבודת הכהן הגדול המיוחדת ליום הכיפורים, שביום זה הוא נכנס פעם אחת בשנה לקדש הקדשים להקטיר שם קטורת, ומביא שתי קרבנות לעצמו ושלוש קרבנות לעם, לעצמו הוא מקריב פר לחטאת ואיל לעולה, ולעם מביאים שני שעירים דומים זה לזה, ועורך עליהם גורל, אחד קרב חטאת לה', והשני משתלח לעזאזל כשכל עוונות ישראל עליו, ואת דם הפר והשעיר לה' מזה הכהן על מזבח הפנימי, וגם על הכפורת בתוך קדש הקדשים, ומביאים גם איל לעולה.

ויש לשאול כמה שאלות בפרשה זו של עבודת הכהן גדול ביום הכפורים, כשתחילה יש להעיר על לשון הפסוקים הפותחים את הפרשה.

א. בפסוק הראשון נאמר 'וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו', בפשטות, כוונת הפסוק היא לפרש את הזמן שבו דיבר ה' עם משה, שהיה זה לאחר מיתת שני בני אהרן. ויש להקשות על פירוש זה, שאם כן מדוע נאמר שוב בפסוק השני 'ויאמר ה' אל משה', הלא כבר נאמר שה' דבר אל משה, ואם כן היה לתורה לפרש 'דבר אל אהרן אחיך' וגו', ומדוע כפלה התורה את הזכרת דיבור ה' אל משה.

ב. עוד יש להבין, מדוע חזרה התורה בפסוק הראשון והזכירה את מיתת בני אהרן שתי פעמים, שאמרה 'אחרי מות שני בני אהרן', ובסוף הפסוק נאמר שוב 'בקרבתם לפני ה' וימותו'.

ג. בענין הקרבנות יש להעיר, מדוע על הכהן גדול צייתה תורה להביא רק שני קרבנות, אחד לחטאת ואחד לעולה, ואילו העם הצטוו להביא שלש קרבנות, שני שעירים לחטאת, ואחד לעולה.

ד. מהו ענין הגורלות בין השעיר העולה לה' לבין השעיר העולה לעזאזל, שהצטוו להביא שני שעירים שיש דומים, שלכאורה תמוה הוא שנראה שמשויים את העולה קרבן לה' לבין המשתלח עם העוונות לארץ גזירה, ומדוע הצטוו דוקא לעשות גורל, ולא אמרו להביא שני שעירים, ואחד מהם יקריבו לה' ואחד ישלחו לעזאזל.

ה. התורה מפרטת את הבגדים שילבש הכהן גדול בעת העבודה ביום הכפורים, שיהיו בגדי לבן, ונאמר שקודם עבודת הפר ילבשם, ובסוף העבודה נאמר שיסירים ויניחם בעורה, ויחזור וילבש את בגדי הזהב ויסיים את העבודה, ויש להבין מהו הענין בהחלפת הבגדים, ובגניזת בגדי הלבן.

ו. עוד יש להבין את הפסוק האמור בענין זה (כג): 'ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הכהן אשר לבש ויבא אל הקדש והניחם שם', וחז"ל (יומא לב:) אמרו, שפסוק זה לא נתפרש בו לאיזה ענין הוא בא אל אהל מועד, ופירושו שפסוק זה לא נאמר על הסדר, והכוונה